

آشنایی با هنر اریگامی

اریگامی طیف بسیار گسترده ای از کودکان تا اساتید دانشگاه را در بر می گیرد. تمام مردم می توانند از آن لذت برده و با خلق طرحهای جدید به تاریخ اریگامی بپیوندند.

اریگامی چیست؟

هنری است که در آن خوب دیدن، تمرکز ذهن و بکارگیری ظرافت دستان بسیار مهم و مورد توجه است. هدف این هنر خلق طرح های جالب با کاغذ به کمک تاهای هندسی است و به نوعی پرورش و هماهنگی ذهن و دست می باشد.

به قول تاکتوشی نوجیما مدرس دانشگاه کیوتو و استاد اریگامی تئوری اریگامی را می توانیم برای همه چیز استفاده کنیم چونکه همه جا هست. (آری) به معنی با اندیشه تا دادن و (گامی) به معنی کاغذ است. ترکیب آنها با یکدیگر کلمه اریگامی را می سازد. بنابراین اریگامی هنر و اندیشه یی تا دادن کاغذ (یا صفحاتی از جنس پلاستیک ، فلز و مواد دیگر) برای خلق شکل های مختلف ، می باشد به طور کلی، این طرحها با یک برگ کاغذ مربع شکل آغاز می شود، که هر روی آن ممکن است به رنگ متفاوتی باشد و بدون بریدن کاغذ ادامه می یابد.

این شکل ها تعداد زیادی از حیوانات ، پرندگان ، ماهی ها، وسایل بازی، وسایل دکوری، شکل های هندسی و اشکالی در ارتباط با گرافیک ، معماری ، صنعت و ... را شامل می شوند. که مانند هر هنر و علم دیگری بر گرایش های مختلفی تقسیم می شود که عبارتند از:

اریگامی طیف بسیار گسترده ای از کودکان تا اساتید دانشگاه را در بر می گیرد. تمام مردم می توانند از آن لذت برده و با خلق طرحهای جدید به تاریخ اریگامی بپیوندند.

تاریخچه اریگامی

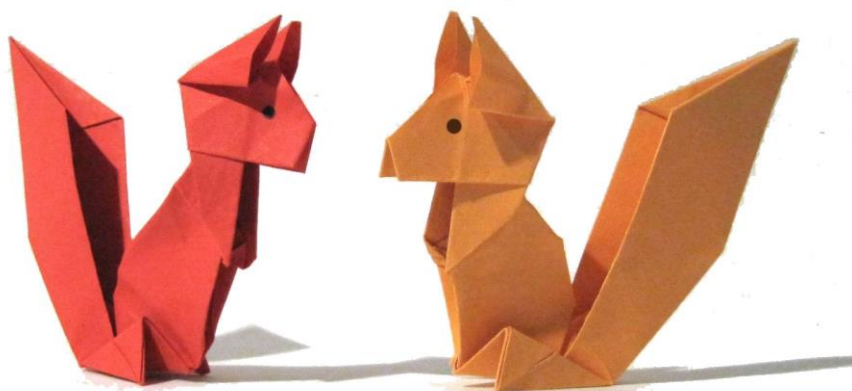
روش ساخت کاغذ ظاهراً در حدود سال ۱۰۰ میلادی در چین شروع شد و تا بیش از پانصد سال به صورت یک راز نگهداری می‌شد. در حدود قرن ششم میلادی این صنعت توسط راهبان بودایی از چین به ژاپن وارد شد از این زمان به بعد یعنی از نیمه‌ی دوم قرن چهاردهم میلادی مصرف کاغذ برای کتاب در اروپا متداول شد. اگر چه از ابتدای همین قرن استفاده از کاغذ در انگلستان رواج یافت، ولی اولین کارگاه تولید کاغذ در قرن پانزدهم در هرتفورد انگلستان برپا شد.

اولین کارگاه ساخت کاغذ در آمریکای شمالی در سال ۱۶۹۰ ایجاد شد. گروهی معتقدند که اولین بار تا کردن کاغذ در چین متداول شده است. استفاده از ماکت‌های کاغذی خانه برای سوزاندن در مراسم تدفین از دلایل این ادعا است. اما شکی نیست که این ژاپنی‌ها بودند که هنر تا کردن کاغذ را کمال بخشیدند و به عبارتی از آن خود ساختند. البته هزینه‌ی بالایی تهیه‌ی کاغذ ایجاب می‌کرده است که از این هنر فقط برای مراسم خاص استفاده شود، مانند پروانه‌های کاغذی نور و ماده که برای تزیین فنجان‌ها در مراسم ازدواج استفاده می‌شده است.

در دوره‌های مختلف تاریخی ژاپن، اریگامی حضور داشته است. در خلال دوره‌ی موروماچی در قرون چهاردهم تا شانزدهم میلادی (۱۳۳۳ - ۱۵۷۳) اریگامی مدرن به‌گونه‌ای اصولی توسط یک نویسنده‌ی ناشناس نگاشته شده است. سپس در دوره‌ی ادو (۱۶۰۳ - ۱۸۶۷) اریگامی به صورت یک سرگرمی فراگیر درآمد که البته در آن زمان Orisue نامیده می‌شد. کتاب "چگونه ۱۰۰۰ مرغ ماهیخوار با کاغذ بسازیم" در سال ۱۷۹۷ در ژاپن به چاپ رسید.

در دوره‌ی میجی (۱۸۶۸ - ۱۹۱۲) اریگامی در برنامه‌ی درسی مدارس و حتی مهدکودک‌ها وارد شد تا کودکان هنر و مهارت کار با انگشتان را بیاموزند. از آن زمان تاکنون کاغذ مربعی ۱۵ در ۱۵ سانتی‌متری اریگامی در همه‌جا فروخته می‌شود و اریگامی برای سرگرمی و آموزش در مقیاس وسیع مورد استفاده است. گروهی معتقدند که در اسپانیا تا کردن کاغذ مستقل از ژاپن ابداع شد. گنجشک کاغذی اسپانیایی (Pajarita)، در قرن شانزدهم میلادی و یا حتی قبل از آن ساخته شده است. در انگلستان از حدود قرن شانزدهم میلادی از روش‌هایی برای تا کردن دستمال سفره بر روی میز غذا در محافل استفاده می‌شده است، که احتمالاً بعدها به خم کردن کاغذ تبدیل شده باشد.

هر چند امروزه آن را قسمتی از اریگامی می‌دانند ولی احتمال ابداع آن به طور مستقل از اریگامی نیز مطرح است. یادداشت‌هایی در زمینه آموزش و خم کردن کاغذ در حدود سال ۱۸۷۴ به چاپ رسیده است. جزئیات نحوه ساخت پرنده در حال پرواز هم در سال ۱۸۸۹ چاپ شده است. افراد مشهور در زمینه اریگامی در سال ۱۹۵۲، ج. لگمان "کتاب" کتاب‌شناسی خم کردن کاغذ" را به چاپ رسانید.

همچنین "باب هر بین" در سال ۱۹۵۵ با سری برنامه‌ی تلویزیونی "آقای چپ و آقای راست" توجه عمومی را به اریگامی جلب کرد. وی سپس کتاب مهمی به نام "جادوی کاغذ" را منتشر کرد که شاید یکی از مهم‌ترین کتاب‌ها در این رابطه تا آن زمان به‌شمار می‌رود. در سال ۱۹۶۷ هم "انجمن بریتانیایی اریگامی" بنیان نهاده شد که در حال حاضر از سراسر جهان عضو دارد و کتابخانه آن در مورد اریگامی بسیار قابل توجه است.

بازسازی مجدد اریگامی به عنوان یک هنر خلاق در ژاپن تا حد زیادی مدیون این افراد است: – ایسانو هوندا (Isao Honda)، که کتاب اریگامی را در سال ۱۹۳۱ منتشر کرد. – آکیرا یوشیزاوا (Akira Yoshizawa) که برای سال‌های زیادی به‌عنوان یک نابغه مسلط بر اریگامی شهرت داشته است و اولین اثرش در سال ۱۹۵۲ چاپ شده است.

که بر عقیده بعضی افراد رنسانس اریگامی را آغاز نموده است. – میچیو اوچیاما (Michio Uchiyama) که این هنر را از مادرش آموخته بود و در سال ۱۹۰۸ نوع جدیدی از اریگامی به نام سبک کوکو (Koko – styler) به نام وی به ثبت رسید. پس از جنگ دوم جهانی آثار زیادی در این زمینه به چاپ رسیده و انجمن‌های فراوانی تاسیس شده‌اند. از مهم‌ترین آن‌ها می‌توان از انجمن بین‌المللی اریگامی نام برد که توسط «آکیرا یوشیزاوا» بنیان‌گذاری شده است.

سمبل اریگامی پرنده دریایی است، که سمبل بین‌المللی صلح نیز می‌باشد. در ژاپن هر بچه‌ای عاقبت ساختن پرنده دریایی را می‌آموزد. الینور کوئر (Eleanor Coerr) کسی است که با نوشتن کتاب «ساداکو و هزار پرنده دریایی کاغذی»، به این سمبل عمومیت داد. این کتاب که بصورت گسترده‌ای منتشر گردید، داستان دختر جوانی بنام ساداکو را بازگو می‌کند که در اثر تشعشعات رادیواکتیو بمب باران اتمی ژاپن توسط آمریکا در جنگ جهانی دوم، صدمه دیده بود.

در پایان جنگ او در بیمارستانی تحت درمان قرار گرفت. چند سال بعد سرطان خون او عود کرد. دوست او با در دست داشتن یک پرنده دریایی کاغذی به ملاقاتش رفت. او به ساداکو گفت که پرنده دریایی سمبل سلامتی است و اگر او بتواند هزار پرنده دریایی بسازد، حالش خوب خواهد شد. دوست او ساخت پرنده دریایی را به او آموخت. کار ساده‌ای نبود، اما وقتی که ساداکو در ساخت اولین پرنده دریایی مهارت یافت، شروع کرد به ساختن ??? نای دیگر.

او دلیرانه مصمم شده بود که آنها را بسازد. ساختن پرنده دریایی چنان فکر او را بخود مشغول می‌کرد که از بیماریش یادش می‌رفت. مصمم بودن او و کارش توجه پرسنل بیمارستان و بازدیدکنندگان را به خود جلب نمود و آنها نیز مجلات، پاکت‌های عکس‌های رادیوگرافی و دیگر کاغذهایی که بدستشان می‌رسید را برای او می‌آوردند تا او بتواند کارش را کامل کند. وقتی دید که بیماران دیگر نیز به این کار علاقه مند شده‌اند او کارش را متوقف کرد و شروع به آموزش ساختن پرنده دریایی به دیگر بیماران نمود تا آنها هم بتوانند این کار را انجام دهند.

جنگ موجب بیماری او شده بود، ساداکو همانطور که پرنده دریایی را می‌ساخت، پیام صلحش را به همه جا گسترش میداد. بزودی او صد پرنده دریایی را ساخت. حال او بهتر شده بود و او توانست از بیمارستان مرخص شده و به خانه برگردد. اما، بیماری او مجدداً عود نمود. توانش به حدی کاهش یافت که متأسفانه دیگر قادر نبود کار ساختن بقیه پرنده‌های دریایی را تمام کند. با کمتر از ??? پرنده دریایی کامل شده،

ساداکو به حالت کما افتاد و سپس مرد. وقتی همکلاسی هایش فهمیدند که او قادر نبوده رویای خودش را کامل کند، همه تصمیم گرفتند تا درست کردن پرنده دریایی را بیاموزند.

بزودی آنها توانستند کار ساختن هزار پرنده دریایی ساداکو را تمام کنند و به رویای او تحقق بخشند. بچه ها تصمیم گرفتند به تمام کودکان دیگر ژاپنی نامه نوشته و داستان ساداکو را به آنها گفته و از آنها خواستند با جمع آوری پولهایشان بنای یاد بودی برای ساداکو و گسترش پیام صلح او بسازند. وقتی دولت ژاپن از این طرح مطلع شد تصمیم گرفت یک پارک در هیروشیما را بنام پارک صلح تغییر نام دهد. آنها در این پارک بنای عظیمی ساختند و شبیه پرنده دریایی ساداکو یک پرنده دریایی بزرگ ساخته و روی این بنا قرار دادند. همکلاسیهای او تصمیم گرفتند بخاطر احترام گذاشتن به ساداکو نوشته ای بر روی پایه این بنای یاد بود، نصب نمایند.

این متنی است که آنها انتخاب کردند: این فریاد ماست. این خاسته ی ماست. صلح در دنیا.

فواید و کاربرد ها از مزیت های بسیار مهم اریگامی زیاد شدن شوق و علاقه به طبیعت و موجودات زنده است. تا وقتی خود ما یک درخت کاغذی را نساخته ایم پی به اهمیت زندگی و حیاط او نمی بریم، ولی هنگامی که برای ساخت آن زحمت زیادی کشیدیم از آفریدن نوع کاغذی آن بسیار لذت خواهیم برد و تازه پی می بریم که یک گیاه چه عظمت و حوقی دارد. در این صورت نه تنها هرگز راضی به انیت و آزار آنها نخواهیم شد بلکه بیش از پیش به آنها عشق خواهیم ورزید. رشد نظم و ترتیب بهتر در کارها. افزایش مهارت دست ها . -همه انگلی اندیشه و عمل. ارزان بودن و.....

علیرضا قالیجاری

